

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/652/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

287/2015. (VII. 30.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2014. október 3-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2015. július 30-án megtartott zárt ülésén – Dr. Wildner Domonkos testületi tag távollétében - született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2014. október 3-án terjesztett elő panaszt, amelyben előadta, hogy:

2014. szeptember 24.-én 14 óra 15 perckor K. településen, a Gy. város felé vezető úton - a sportpálya bejárata előtt - gyorshajtás miatt igazoltatták. A jogosítványát átadta, amit magánál tartott, mondván nem adhat csekket helyben kell fizetnie. Ennyi készpénz nem állt a panaszos rendelkezésére, bankkártyával elvi okokból nem rendelkezik a panaszos. Az intézkedő rendőr kollégájával a panaszos megbeszélte, hogy a panaszos ismerőse eljön érte és a fizetendő bírságról gondoskodik.

A későbbiekben kb. egy óra múlva mikor a panaszos indult vissza a rendőrökhöz - akkor már gyalogosan - megállt mellette egy járőrökcsi. Kérdésükre a panaszos elmondta, hogy odamegy a rendőrökhöz. Néhány perc elteltével egy másik rendőrautó jelent meg, kiszállt belőle az igazoltató rendőr, a panaszos közölte, hogy hozzá ment, amikor megállították. Ismét kérte, hogy a panaszos adjon fényképes igazolványt. Erre a panaszos közölte, hogy már elvette, nem tudja ismét átadni, már nála van. Azt mondta a rendőr, hogy akkor előállítja. Ekkor kijelentette azt is, hogy hogy megbilincseli a panaszost. A panaszos megkérdezte

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

ezután, hogy akkor minek kérdezte, hogy együttműködik-e. Nem válaszolt a rendőr, egy másik kollégája felszólította a panaszost, rakja ki, ami a zsebében van, tegye a kezét a kocsira terpeszállásban, mert meg fogja motozni. Így is történt, majd megbilincseltek a panaszost, és bevitték a kapitányságra.

Az előállító helységben várakozott a panaszos körülbelül fél órát, amikor odajött hozzá a rendőr, és kérdezte, hogy teljesen hülyének nézi-e őt a panaszos. A panaszos nem értette a kérdést. Kérdezte is, hogy mi oka lenne rá és egyáltalán miből gondol ilyet. Ezután otthagya a rendőr a panaszost. Ismét hosszú várakozás után megjelent a jegyzőkönyv másodpéldányával és egy csekkkel a rendőr. Kérdezte is a panaszos, hogy nem lehetett volna azonnal ezzel kezdeni. Válasz nélkül elment, majd pár lépés után visszaszólott, „még találkozunk”.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az ügyben illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A Gy-M-S MRFK részéről N. G. r. alez., alosztályvezető a sérelmezett intézkedésről, 2014. november 7-én készült jelentése szerint:

A panaszolt rendőri intézkedés előzménye az MRFK Közlekedésrendészeti Osztály F. Alosztály járőreinek, név szerint P. Zs. r. ftzls, valamint B. Á. r. törm, sebességmérési tevékenysége volt. Nevezett járőrök 2014. szeptember 24-én a K-i RK által szervezett ügynevezett „visszatartásos” sebességellenőrző akcióban vettek részt előre egyeztetett módon és létszámmal.

Ezen ellenőrzési mód jogi háttere a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 20. §. (7), (8) bekezdésén alapszik. Eszerint a közúti forgalomban történő ellenőrzés során a járművet a hatósági eljárás lefolytatása során, illetve a bírság, illetőleg a pénzkövetelés biztosítás megfizetéséig az erre vonatkozó külön határozat kiadása nélkül a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvénynek a biztosítási intézkedésekre vonatkozó feltételek szerint vissza lehet tartani. A jármű részére a visszatartás idejére várakozó helyet kell kijelölni és a jármű forgalmi engedélyét a visszatartás időtartamára el kell venni.

Ezen eljárási formán alapuló rendőri intézkedéseket a Gy-M-S MRFK évek óta kiemelt hatékonysággal és eredményességgel alkalmazza a külföldi, honosságú járművezetők szabályszegései esetén.

Az eljárás lényege, hogy a külföldi járművezetőt a szabályszegést követően megállítják, majd a szabályszegéshez kormányrendelet által meghatározott mértékű bírságot a külföldinek helyben kell készpénzben megfizetni. A részletesebb eljárási rendet az ORFK Közlekedésrendészeti Főosztálya által 29000/29937/2011. ált. számú módszertani útmutatója tartalmazza. Az ilyen ellenőrzések fontos kritériuma, hogy a rendőrök készpénzt a helyszínen nem fogadhatnak el, így a helyszíni fizetés biztosításának érdekében gondoskodni kell a gazdasági szerv kijelölt, pénzkezelésre feljogosított tagjának jelenlétéről, akinél meg tudja fizetni a bírságot a szabályszegő. Az eljárás alkalmazásával elkerülhető, hogy a külföldi járművezető kibújjon a bírság megfizetésének kötelezettsége alól.

A panaszolt esetről a 2 két fő megyei állományú rendőr sebességellenőrzést hajtott végre K. település, Gy. utcában az SCS-102 típusú hitelesített sebességmérő berendezéssel. 14 óra 15 perckor a megengedett 50 km/h helyett 93 km/h sebességgel bemérték a német honosságú Opel Astra típusú gépkocsit, melyet a mérést követően megállítottak és intézkedés alá vonták annak vezetőjét, a panaszost. A panaszos a szabályszegést elismerte. A 156/2009 Korm. rendelet 11/B melléklete értelmében az elkövetett szabályszegéshez 60.000,- Forint közigazgatási bírság tartozik. Ezt kötelező kiszabni a rendőrnek, mérlegelési lehetősége nincs. A panaszos az igazoltatás során semmilyen más okmánnyal nem rendelkezett, mint egy fényképes német honosságú vezetői engedéllyel. Ezt az intézkedő rendőr elkérte tőle, annak érdekében, hogy a kötelező prioritási (körzési adatbázisban történő ellenőrzés) műveletét elvégezhesse.

A panaszost tájékoztatták, hogy a bírságot a helyszínen kell megfizetnie készpénzben, ha ennyi pénz nincs nála a legközelebbi bank automatában van lehetősége pénzfelvételre. A panaszos ezt követően közölte, hogy elmegy pénzt felvenni, majd visszajön és kifizeti a bírságot. A panaszos ekkor beszállt egy odaérkező gépkocsiba, majd elhagyta a helyszínt úgy, hogy a német honosságú vezetői engedélyt és magát a gépjárművet is hátrahagyta a rendőröknel. Nem vette át továbbá az ilyenkor szükséges rendőrök által kitöltött papír alapú dokumentációt sem.

A normáknak megfelelően a rendőr ilyen esetben csak a gépjárművet tarthatja vissza a forgalmi engedély elvételével egyidejűleg, azonban ebben az esetben nem volt ott a gépkocsi forgalmi engedélye. Ugyanakkor a rendőr a kötelező prioritáláshoz kérte el az egyetlen helyszínen lévő fényképes okmányt, melyet vissza akart adni, de még ez előtt a panaszos a helyszínt elhagyta. Fontos kiemelni, hogy ezen eljárási rendnél a személyt (vezetőt) nem tarthatják vissza, hanem kizárólag a járművet. Jogalap tehát csak a forgalmi engedély elvételére lett volna ebben az esetben, a vezetői engedély elvételére nem, azonban a rendőr nem is azért kérte el a vezetői engedélyt, hogy érvényt szerezzen a visszatartásnak, hanem kizárólag a személy prioritálása céljából.

Ezt követően az akció időtartama alatt már nem tért vissza a helyszínre a panaszos, így az intézkedő rendőr a nála maradt vezetői engedély miatt bevonult a K-i Rendőrkapitányság épületébe írásos jelentés megtétele céljából. Az írásos jelentés elkészítése közben a panaszost a K-i RK állományába tartozó rendőrök előállították a rendőrkapitányság épületébe, ahol a sebességtúllépés miatt keletkezett dokumentációt (tájékoztató a közigazgatási bírság kiszabásáról és a 60.000,- Forintról szóló készpénz-átutalási megbízást) átadták részére.

Gyakorlatilag az ügyben a 1988. évi I. törvény 20. §. (7) bekezdése szerinti visszatartás alkalmazására nem került sor. Az ügyben 08000/130/344/2014. KKT számon jelenleg is folyamatban van a közigazgatási eljárás, az ügyfél a kiszabott bírságot a mai napig nem fizette meg. Az MRFK K. Osztály F. Alosztály járőrei P. Zs. r. ftzls, valamint B. Á. r. törm. az ügyben a normáknak megfelelően járt el.

2) B. Á. r. ftörm 2014. szeptember 24-én kelt jelentése szerint:

2014. szeptember 24-én K. településen, visszatartásos sebességmérő akcióban vett részt. Ennek során 14 óra 15 perckor az SCS-102 típusú sebességmérő készülékkel rögzítésre került az a gépjármű, amely a megengedett 50 km/h sebesség helyett, 93 km/h sebességgel közlekedett K. településen, a Gy. úton, a sportpálya magasságában. A jármű megállításra került, majd intézkedés alá vonták a járművet, és annak vezetőjét, a panaszost. A jármű

vezetője kérésre, csak egy darab német honosságú, fényképes vezetői engedélyt tudott átadni ellenőrzésre. A panaszos elmondta, hogy a forgalmi engedély a másik autójában maradt, útlevelével együtt.

A panaszost tájékoztatták, hogy gyorsajtást követett el, mely alapján közigazgatási eljárást kezdeményeznek, valamint 60.000, azaz hatvanezer forintos bírságot szabnak ki, melyet a helyszínen kell megfizetnie. A panaszos, a szabálysértés tényét a helyszínen elismerte, a rendőrök által mondottakat megértette, és tudomásul vette.

A panaszos elmondta, hogy nem rendelkezik sem forinttal, sem euróval, Tájékoztatták, hogy ebben az esetben bankjegykiadó automatából tud felvenni készpénzt bankkártya segítségével, azonban a fizetés teljesítéséig, a gépjármű, és annak okmányai visszatartásra kerülnek.

Adatait elmondása alapján rögzítették. Ezután ellenőrizték azokat, valamint a forgalmi rendszámot az Ügyeletén keresztül a Körözési Rendszerben, és kitöltöttük az ilyenkor szükséges, 08000/130/344/2014. kkt, számú Tájékoztatót közigazgatási bírság kiszabásáról. Ezalatt a panaszos mobiltelefonon telefonált, és közölte irányukba, hogy elmegy pénzt felvenni. A helyszínre érkezett egy gépjármű, amelybe a panaszos beszállt, és jogosítványa hátrahagyásával, távozott a helyszínről. A történetet jelentették N. G. r. alez. Alosztályvezető Úrnak, aki, írásbeli rendőri jelentés megtételére adott utasítást. A panaszos nem tért vissza a helyszínre, a közigazgatási eljárásról szóló tájékoztatót nem vette át, a kiszabott bírságot a helyszínen nem fizette meg, valamint vezetői engedélyét is hátrahagyta.

Az öt elszállító gépjárművet ugyanezen a helyszínen intézkedés alá vonták, mikor K. település felől, V. település irányába közlekedett. A járművet vezető személy, elmondta, hogy a panaszos telefonon hívta őt, hogy vigye el a gépjárművéhez, ahonnan elhozza az általuk ellenőrzés alá vont gépjármű papijait, valamint vesz magához készpénzt. A személy elszállította őt V. településre, ahol közölte, hogy ő nem megy vissza, és nem visz vissza sem papírokat, sem pénzt. Ezután beszállt egy fekete színű gépjárműbe, majd elhajtott. Ez ügyben többet elmondani nem tudott.

Miközben P. Zs. r. ftzls írásbeli jelentést tett, a panaszost a k-i gépkocsizó járőrök előállították adatmegállapítás céljából, amelynek során átvette tőlük a 08000/130/344/2014. kkt számú közigazgatási bírság kiszabásáról tájékoztatót, valamint a hozzá tartozó postai befizető csekket. A tájékoztatót a panaszos önként aláírta. A német honosságú vezetői engedélyt, K. T. r. örgy részére átadták, esetleges további intézkedések megtétele céljából.

3) P. Zs. r. ftzls. 2014. szeptember 24-én kelt jelentése tartalmilag teljes egészében megegyezik B. Á. r. ftörm jelentésével, ezért a testület a jelentés részletes ismertetésétől eltekint.

4) A K-i RK részéről B. Zs. r. alezredes, osztályvezető, a sérelmezett intézkedésről, 2014. november 4-én kelt jelentése szerint:

2014. szeptember 24-én 10:00-16:00 óra közötti időben a K-i Rendőrkapitányság visszatartásos ellenőrzést hajtott végre K. város belterületén. Mivel a kapitányság sebességmérő berendezéssel nem rendelkezett, ezért az ellenőrzésben részt vett a Gy-M-S Megyei Rendőrfőkapitányság – R. I. – K. Osztály – F. Alosztályának két beosztott rendőre, akik a sebességméréseket hajtották végre, a sorra kerülő intézkedéseket a K-i

Rendőrkapitányság R. Osztályának két fő beosztottja, B. G. r.tzls. és K. L. r.törm. hajtotta végre. A járőrök Ikva-402-es hívójellel láttak el gépkocsizó járőrszolgálatot.

14:15 órakor a F. Alosztály beosztottjai sebességtúllépés miatt intézkedés alá vonták a panaszost, úgy, hogy az I. járőrök az intézkedés során nem voltak jelen, mivel abban az időben K. település Dr. L. S. utcában közlekedési szabálysértés miatt kellett intézkedést foganatosítaniuk.

14:45 órakor a sebességmérés helyszínére visszaérkező I. járőr tudomást szerzett róla, hogy visszatartásra került egy svájci állampolgár, aki akkor már nem volt a helyszínen, mivel nem tartott magánál szükséges mennyiségű készpénzt. A személy telefonon felhívta ismerősét, aki a személyt felvette gépkocsijával és készpénzfelvétel céljából K. település belvárosának irányába indult. Ezt követően, az akkor intézkedés alá volt a panaszos a sebességmérés helyszínére nem ment vissza. 15:30 óra körüli időben K. I. r.tzls., telefonon felhívta a panaszost elszállító és az általa ismert személyt.

Ekkor K. T. r.örgy. a panaszossal közölte, hogy a tulajdonát képező BMW típusú személygépkocsival kapcsolatban problémák adódtak. A jármű eredetének, adatainak megállapításához szükséges a jármű indítókulcsa, valamint az alvásszámának megtekintése. Ezt követően K. T. r.örgy, a panaszos, valamint K. I. r.tzls. a parkolóban álló járműhöz mentek, ahol a panaszos a kérésnek eleget tett. A jármű adatai a helyszínen rögzítésre kerültek, a panaszos átadta a gépkocsi forgalmi engedélyét, majd a kapitányságra visszatértek. K. T. r.örgy a panaszossal közölte, hogy azért nem került még szabadon bocsátásra, mivel a jármű rendszámabláival visszaélést követtek el. A panaszos ennek elkövetését tagadta.

Mivel fennállt a Btk. 347.§ (1) bekezdésében szerinti egyedi azonosító jellel visszaélés bűncselekmény elkövetésének gyanúja, ezért V. K. r.ftzls. szolgálatirányító parancsnok 18 óra 5 perckor megkeresést intézett a Gy.-M.-S. Megyei Rendőr-főkapitányság – R. I. - Tevékenység-irányítási Központ – H.- N. Kapcsolattartó Szolgálat Hely felé arra vonatkozóan, hogy a rendszámablák valódiak-e, illetve azok milyen járműre lettek kiadva.

A KSZH tájékoztatta a kapitányságot először telefonon 20:00 órakor, hogy a svájci hatóságok közlése szerint a hatósági jelzések nem eredetiek, a svájci járműnyilvántartás alapján egy V. G.-ra kerültek kiadásra, nem (...) gépjárműre. Válaszukat írásban 20:09 órakor küldték meg G. W. levelezőrendszerén keresztül.

Ezt követően a K-i RK. bűnügyi nyomozói berendelésre kerültek, a továbbiakban a panaszos kapcsolatos intézkedéseket ők foganatosították. Az ügyben a 08030/210/2014.bü. számon büntetőeljárás indult, mely jelenleg még folyamatban van. a panaszos 2014. szeptember 24-én tanúként került kihallgatásra 20 óra 51 perctől 21 óra 25 percig. Ezt követően a panaszos szabadon bocsátása megtörtént, a jármű lefoglalásra került. Az előállítás időtartamáról igazolás került kiállításra, melynek egy példányát a panaszos átvette. Az előállítás időtartama alatt a panaszos sérülést nem szenvedett, az előállítás ellen akkor panaszt nem tett.

5) K. T. r. örgy. 2014. november 3-án kelt jelentése szerint:

2014. szeptember 24-én 15:15 óra körüli időben B. G. r.tzls. telefonon jelentette, hogy 14 óra 15 perckor az MRFK K. Osztály – F. Alosztály járőrei sebességmérést hajtottak végre K. település, Gy. úton a KSE sportpályánál a 85.sz.főúton, melynek során bemérték a panaszost.

Mivel visszatartásos ellenőrzést hajtottak végre, a személynek a helyszínen kellett volna kifizetni a bírság összegét, azonban ekkora összeg nem volt nála.

A panaszos telefonon felhívta egy ismerősét, aki érte jött kocsival, elvitte, hogy tudjon felvenni pénzt, de azóta sem jöttek vissza. Közölte, hogy a személy, aki elvitte a férfit, Sz. Á.,. Jelentette továbbá, hogy az intézkedés során nem voltak jelen, mivel K. település, Dr. L. S. utcában kellett intézkedniük K. L. r.törm-rel szabálytalan várakozás miatt egy állampolgárral, így nem látták, hogy ki az a személy, akivel az MRFK járőrei intézkedtek.

K. T. r. őrgy utasította K. I. r.tzls. járőrt, hogy vegye fel a kapcsolatot Sz. Á-val (a személy, aki elszállította a panaszost), hogy hol vannak. Sz. Á. elmondta, hogy a panaszost elvitte V. községbe, mivel ezt kérte tőle. Ott kiszállt, majd közölte, hogy esze ágában sincs visszamenni a rendőrökhöz fizetni, majd beszállt egy személygépkocsiba és eltávozott.

Ezt követően K. T. r. őrgy intézkedett a személy felkutatására, mely eredményre nem vezetett. 16 órakor az MRFK járőre jelentette az esetet, továbbá azt, hogy a panaszos a német honosságú vezetői engedélyét és az általa vezetett járművet is a helyszínen hátrahagyta. A járművet ők lezárták, továbbá közölték, hogy a panaszos ellen közigazgatási eljárást fognak kezdeményezni.

A továbbiakban H. Z. r.ftzls és az MRFK egyik járőre K. település belterületén a panaszos felkutatására indult. 16 óra 40 perc körüli időben H. Z. r.ftzls telefonon jelentette, hogy a sebességmérés helye mellett található parkolóban észlelt egy svájci hatósági jelzésű, személygépkocsit, melyen meglátása szerint nem valódi rendszámablák voltak felhelyezve.

A járművet K. T. r. őrgy megtekintette, majd az interneten keresztül megnézte, hogy a Svájc által kiadott rendszámablák nem hasonlítanak a járművön levőkre. 16 óra 45 perckor B. G. r.tzls. jelentette, hogy előállítanak egy főt, aki magát igazolni nem tudja, továbbá valószínűleg az a személy az, aki a sebességmérés során már intézkedés alá lett vonva.

Jelentette továbbá, hogy az előállítástól elállni nem tudnak, mivel a személlyel szemben kényszerítő eszközt alkalmaztak. Ezt követően megállapítást nyert, hogy a személygépkocsi az előállított panaszos tulajdona, akivel K. T. r. őrgy közölte, hogy a tulajdonát képező személygépkocsival kapcsolatban problémák adódtak, mivel az azon elhelyezett rendszámok hamisak. A jármű eredetének, adatainak megállapításához szükséges a jármű indítókulcsa, valamint az alvázszámának megtekintése.

A panaszos közölte, hogy együttműködik, ezért vele, valamint K. I. r. tzls-sal a parkolóban álló járműhöz mentek, ahol a panaszos a kérésnek eleget tett. A jármű adatai a helyszínen rögzítésre kerültek, a panaszos átadta a gépkocsi forgalmi engedélyét, majd a kapitányságra visszamentek. A panaszossal K. T. r. őrgy közölte, hogy azért nem került még sor a szabadon bocsátására, mivel a jármű rendszámabláival visszaélést követtek el. A panaszos ennek elkövetését tagadta. Közölte a panaszossal továbbá, hogy információkat kértek a svájci hatóságoktól, aminek megérkezésére még várni kell, amennyiben nem kapnak bűncselekményre utaló információkat, máris szabadon fogják bocsátani. A panaszos ezt tudomásul vette.

K. T. r. őrgy V. K.-t utasította a megkeresés elküldésére, mely 18 óra körüli időben megtörtént. A választ 20 óra 10 perc körüli időben kapták meg, melynek során megállapítást nyert, hogy egyedi azonosítóval visszaélés gyanúja fennáll. Ezt K. T. r. őrgy közölte a

panaszossal, aki a cselekmény elkövetését tagadta. K. T. r. őrgy Közölte vele, hogy berendelésre kerülnek a bűnügyi nyomozók, akik az intézkedést átveszik és az eljárás további menetét ők határozzák meg. A panaszos ezt szintén tudomásul vette.

6) B. G. r. törm. 2014. november 4-án kelt jelentése szerint:

2014. szeptember 24.-én 08.00 órától 20.00 óráig teljesített szolgálatot. Ezen a napon 10.00 órától 16.00 óráig hajtottak végre I. hívójellel K. L. r. törm. járőr társával visszatartásos ellenőrzést K. település belterületén. A visszatartásos ellenőrzésben részt vett még a Gy-M-S Megyei Rendőr-főkapitányság – R. Igazgatóság –K. Osztály – F. Alosztályának két beosztott rendőre, akik a sebességméréseket hajtották végre.

14 óra 15 perckor a F. Alosztály beosztottjai sebességtúllépés miatt intézkedés alá vonták a panaszost. Ez alatt az idő alatt B. G. r. törm. járőr társával közlekedési szabálysértés elkövetése miatt hajtottak végre intézkedést K. településen, a Dr. L. S. utcában.

14 óra 45 perckor értek vissza a sebesség mérés helyszínére, amikor tudomást szereztek arról, hogy a sebességmérést végző kollégák által visszatartásra került egy svájci állampolgár – a panaszos -, aki akkor már nem tartózkodott a helyszínen, mivel nem volt nála szükséges mennyiségű készpénz.

Mivel a visszatartásos ellenőrzésre meghatározott idő letelt, és a panaszos addig nem érkezett vissza, a szolgálatukat útirányba foglaltak szerin folytatták tovább, mely során 16 óra 45 perckor B. G. r. törm. észlelt egy gyanúsán viselkedő gyalogosan közlekedő személyt – a panaszost -, akit ellenőrzés alá vontak személyazonosságának megállapítása, valamint Magyarországon való jogszerű tartózkodásának megállapítása céljából. Mivel a személy nem tudta magát semmilyen arcképes igazolvánnyal igazolni, ezért őt a K-i RK-ra elő kívántuk állítani.

A panaszossal szemben előzetes közlés után ruházat átvizsgálást majd bilincset alkalmazott B. G. r. törm., az esetleges ellenszegülés megakadályozása miatt. Mivel felmerült a gyanú hogy ez a személy lehet az, akit korábban sebességtúllépés miatt vontak intézkedés alá ezért telefonon értesítették a panaszos keresésével is megbízott H. Z. r. ftzls urat, aki ezt követően a megérkezett, a F. Alosztály járőrével, aki egyértelműen felismerte a panaszost. Ezt követően végrehajtották az előállítást a K-i RK-ra.

A bilincset a panaszossal szemben 16 óra 45 perctől 16 óra 55 percig alkalmazta B. G. r. törm. A személy előállító helyiségbe nem került elhelyezésre, őrzését K. I. r. tzls hajtotta végre 16 óra 55 perctől. Az előállítás során a személynek sérülése nem keletkezett.

7) K. L. r. törm. 2014. november 6-án kelt jelentése szerint:

2014. szeptember hó 24. napján 08:00 órától 20:00 óráig látott el szolgálatot. Ezen a napon 10:00 órától 16:00 óráig I. hívójellel B. G r. tzls. járőrvezetővel hajtottak végre visszatartásos ellenőrzést K. város belterületén a sportpálya magasságában. A visszatartásos ellenőrzésben a Gy-M-S Megyei Rendőr-főkapitányság – R. Igazgatóság – K. Osztály- F. Alosztály két beosztott rendőre is részt vett, ők sebességmérést hajtották végre.

Fenti napon 14 óra 15 perckor a F. Alosztály beosztottjai sebességtúllépés miatt intézkedést kezdeményeztek a panaszossal szemben. Ez idő alatt B. G. r.tzls. Úrral közlekedési szabálysértés miatt intézkedést kezdeményeztek K. város belterületén a Dr. L. S. utcában.

14 óra 45 perc magasságában érkeztek vissza a sebességellenőrzés helyszínére és ekkor szereztek róla tudomást, hogy a sebességmérést végző kollégák által visszatartásra került egy svájci állampolgár – a panaszos -, aki már ekkor nem volt a helyszínen. Nem volt nála a bírság megfizetéséhez elegendő készpénz.

Mivel a visszatartásos sebességellenőrzésre meghatározott idő letelt, és a panaszos addig nem ért vissza, a szolgálatukat útirányban foglaltak szerint folytatták tovább. 16 óra 45 perckor egy gyanúsán viselkedő gyalogosan közlekedő személyre – panaszosra - lettek figyelmesek. A panaszost ellenőrzés igazoltatás alá vonták személyazonosságának megállapítása valamint Magyarországon való jogszerű tartózkodásának megállapítása céljából.

Mivel a panaszos semmilyen arcképes igazolvánnyal nem tudta magát igazolni, ezért őt a K-i Rendőrkapitányságra elő szándékozták előállítani. A panaszost felszólították, hogy át fogják vizsgálni a ruházatát majd vele szemben bilincset alkalmaztak az esetleges ellenszegülés megakadályozása miatt.

Mivel gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy az általuk intézkedés alá vont személy lehet az, akit a mai napon korábban sebességtúllépés miatt intézkedés alá vontak, ezért telefonon felvették a kapcsolatot a panaszos keresésével is megbízott H. Z. r. ftzls. Úrral, aki ezt követően a helyszínre érkezett a F. Alosztály járőrével, aki egyértelműen felismerte az általuk intézkedés alá vont személyben a panaszost. Ezt követően végrehajtották az előállítást a K-i Rendőrkapitányságra.

A kényszerítőeszközt a panaszossal szemben 16 óra 45 perctől 16 óra 55 percig alkalmazták. A panaszos az előállító helyiségben nem került elhelyezésre, mivel az őrzését K. I. r.tzls hajtotta végre 16 óra 55 perctől. Az előállítás során a panaszosnak sérülése nem keletkezett.

8) H. Z. r. ftzls. 2014. november 3-án kelt jelentése szerint:

2014. szeptember. 24.-én 08:00 órától 20:00 óráig teljesített szolgálatot. Ezen a napon 08:00-15:00 óra közötti időben S. településen éves orvosi szűrővizsgálaton vett részt, majd ezt követően 15:00-16:00 óra közötti időben a munkaközi szünetet töltötte. 16:00 órától a F. Alosztály beosztottjával közösen K. T. r.örgy alosztályvezető utasítására a korábban a visszatartásos ellenőrzésben intézkedés alá vont panaszos keresésére indult, mivel ő helyismerettel rendelkezik.

16 óra 45 perc előtti időben H. Z. r. ftzls észlelte, hogy a sebességmérés helye melletti parkolóban áll egy VD215767 forgalmi rendszámú, BMW típusú személygépkocsit, melynek meglátása szerint hamisak voltak a rendszámtáblái. A rendszámok nem dombor nyomottak voltak, nem fémből voltak, illetve a hátsó svájci rendszámtáblán nem volt látható a kanton címere. Az esetet H. Z. r. ftzls jelentette K. T. r. őrnagy alosztályvezetőnek.

16 óra 45 perc körüli időben az I. járőr (B. G. r. tzls.) telefonon értesítette, hogy intézkedés alá vontak egy személyt, aki nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni. H. Z. r. ftzls személyleírást kért tőle, mivel feltételezhetően az általuk keresett panaszos lehetett az. Az I járőr által megadott helyszínre ment H. Z. r. ftzls, kikerkezésekor a járőr már a panaszossal

szemben az intézkedést megkezdte, a személy bilincselését végrehajtották. Ott a F. Alosztály járőre felismerte a panaszost, majd bevonultak a kapitányságra.

A svájci rendszámú BMW ügyében H. Z. r. ftzls adatgyűjtést hajtott végre, melynek során tudomására jutott, hogy a jármű a panaszos tulajdonát képezi. A panaszos elismerte, hogy a jármű valóban az övé és ő parkolta le oda parkolóba azt.

9) K. I. r. tzls. 2014. november 5-én kelt jelentése szerint:

2014. szeptember 24-én 08.00 órától 20.00 óráig teljesített szolgálatot. Ezen a napon 08.00-15.00 óra közötti időben S. településen éves orvosi szűrővizsgálaton vett részt, majd ezt követően 15.00-16.00 óra közötti időben a munkaközi szünetét töltötte. 15 óra 30 perc körüli időben K. I. r. tzls. felhívta Sz. Á-t, mivel tudomására jutott, hogy ő szállította el a panaszost, készpénzfelvétel céljából, mivel visszatartásos ellenőrzés volt K. településen. Sz. Á. közölte telefonon, hogy a panaszos nem fog visszamenni a rendőrökhöz fizetni, és ismeretlen helyre távozott. Ezután 17 óra 55 perctől 19 óra 55 percig a panaszos őrzését hajtotta végre K. I. r. tzls., mivel az előállító helységbe nem került elhelyezésre.

10) A panaszos előállításáról, a panaszossal szemben történt kényszerítő eszköz alkalmazásáról, 2014. szeptember 24-én készült jelentés szerint:

2014. szeptember 24-én, a délutáni órákban közlekedés ellenőrzés (visszatartásos sebesség ellenőrzés) keretében a panaszost ellenőrzés alá vonták. Mivel a közigazgatási bírságot a helyszínen megfizetni nem tudta, készpénz nem volt nála ezért készpénz felvétel céljából az intézkedés helyszínét elhagyta majd oda nem tért vissza.

Fenti napon és időben a panaszost észlelték ellenőrzés és igazoltatás alá vonták K. város belterületén. A panaszos semmilyen arcképes igazolványt átadni nem tudott, ezért a panaszost a K-i Rendőrkapitányságra előállították személyazonosságának megállapítása céljából. Mivel a panaszos előzőleg kivonta magát a rendőri intézkedés alól vele szemben kényszerítőeszközt alkalmaztak szökésének illetőleg támadásának megakadályozása céljából.

A panaszossal szemben:

- Rtv.: 29. § (1) bekezdés szerinti igazoltatás,
- Rtv.: 31. § (1) bekezdés szerinti személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása,
- Rtv.: 33. § (2) bekezdés a) pont szerinti magát hitelt érdemlően igazolni képtelen személy előállítása
- Rtv.: 48. § d) pont szerinti szökés megakadályozása érdekében bilincs alkalmazása ,
- Rtv.: 48. § b) pont szerinti támadás megakadályozása érdekében bilincs alkalmazása történt.
- Az Rtv. 18.§ (1) bekezdés alapján az előállított a hozzátartozója/képviselőjének kiértékelését nem kérte
- Az Rtv. 33.§ (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a szóban tájékoztatva lett.
- Az Rtv. 33.§ (4) bekezdés alapján az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került.

11) A panaszos előállításáról szóló igazolás szerint az előállítás időtartama alatt sérülése, panaszja nem keletkezett. Az előállítás 2014. szeptember 24-én 16 óra 45 perctől 22 óráig tartott.

12) Az előállításról készült nyilatkozat szerint a panaszos jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást megkapta, a személyi szabadságot korlátozó intézkedés, kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatosan panasszal nem él, az előállítás okáról, várható időtartamáról szóló tájékoztatást szóban megkapta, az előállításról szóló igazolást átvette, az előállítással kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót nem vette át, élelmezést nem kért, betegségben nem szenved, sérülése a rendőri intézkedés során nem keletkezett, valamint orvosi ellátásban nem részesült.

13) A rendőrség mellékelte a panaszos személyazonosságának lekérdezéséről szóló KEK KH adatlapot, a sebességméréssel, és annak eredményével kapcsolatos dokumentumokat valamint a közigazgatási bírság kiszabásáról szóló tájékoztatót, amelyen feltüntetésre került a panaszosnak átadott készpénz átutalási megbízás azonosító száma. Egyebekben a Testület a felsorolt iratok részletes ismertetésétől eltekint, mivel azok csak közvetetten kapcsolódnak jelen panaszeljáráshoz.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) és a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkben foglalt személyes adatok védelméhez valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vontat-e intézkedés alá.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 9. § -a tovább részletezi az intézkedési kötelezettség szabályait. A Szolgálati Szabályzat 9. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése szerint a figyelmeztetés során a rendőr a szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt felszólítja a tevékenysége abbahagyására, és felhívja, hogy a jövőben tartózkodjon szabálysértés elkövetésétől.

A közlekedésrendészeti intézkedés vonatkozásában a Testület utal arra, hogy az Rtv. 44. §-a szabályozza azt, amelynek (1) bekezdés b) pontja értelmében a rendőr az Rtv.-ben és a külön

jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti. Ugyanezen bekezdés d) pontja szerint a járművezetésre jogosító engedélyt (okmányt), a jármű üzemben tartására vonatkozó hatósági engedélyt (okmányt), a rakományhoz tartozó okmányokat, valamint a jármű hatósági jelzését – a külön jogszabályban meghatározottak szerint – a helyszínen elveheti.

A Testület megítélése szerint az Rtv. 44. §-a egyfajta általános felhatalmazást nyújt a rendőr számára ahhoz, hogy a közlekedés szabályok megtartását ellenőrizze. Ennek keretében a rendőr ellenőrizheti a gépjármű okmányaira vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait. Megjegyzendő, hogy ez az intézkedési jog akkor is megilleti a rendőrt, amikor egyébként jogsértésre utaló körülményt nem észlel.

Mindezek alapján a rendőrség megfelelő joggalappal kezdeményezett közlekedésrendészeti intézkedést a panaszossal szemben.

2) A Testület ezt követően azt vizsgálta, hogy a közlekedésrendészeti intézkedésnek a rendőrség miként tett eleget, ennek keretében az ún. visszatartásos ellenőrzés végrehajtását is a vizsgálat tárgyává tette.

a) A visszatartásos ellenőrzést a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 20. § (7)-(10) bekezdései szabályozzák, amely szerint:

„Közúti forgalomban történő ellenőrzés esetén a járművet - a veszélyes áru, a gyorsan romló élelmiszer és az élő állat szállítmány feltartóztatására vonatkozó előírások megtartásával - a hatósági eljárás lefolytatása során, illetve a bírság, illetőleg a pénzkövetelés biztosítás megfizetéséig az erre vonatkozó külön határozat kiadása nélkül a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvénynek a biztosítási intézkedésekre vonatkozó feltételek szerint vissza lehet tartani. A jármű nem tartható vissza különösen abban az esetben, ha

a) a bírságfizetésre kötelezett (kötelezettek) székhelye, illetve lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye Magyarország területén van és a kötelezett rendelkezik az állami adóhatóság által kiadott adószámmal, illetve adóazonosító jellel, vagy

b) a bírságfizetési kötelezettség teljesítéséért pénzügyi intézmény kezességet, garanciát vállal vagy a kötelezettséget belföldön bejegyzett, adószámmal rendelkező gazdálkodó szervezet átvállalja és ezt a tényt a bírságfizetésre kötelezett az eljárás során hitelt érdemlően igazolja.

Amennyiben az ellenőrzés megállapítja, hogy az (1) bekezdés c), e) és h) pontjában felsorolt szabályok valamelyikét megszegték és a szabályszegés a közlekedés biztonságára kockázatot jelent, az eljáró hatóság az erre vonatkozó külön határozat kiadása nélkül a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény biztosítási intézkedésekre vonatkozóan megállapított feltételei szerint a járművet visszatartja a közlekedésbiztonsági kockázat elhárításáig.

A jármű részére a visszatartás idejére várakozó helyet kell kijelölni és a jármű forgalmi engedélyét - az átvételét igazoló elismervény egyidejű kiállítása és a járművezető részére történő átadása mellett - a visszatartás időtartamára el kell venni. A külföldi hatóság által kiadott forgalmi engedélyt - ha azt a jogosult a visszatartás időtartamának lejáratát követő három napon belül nem veszi át - a kiállító hatósághoz kell megküldeni.

A jármű vezetőjét a külön jogszabályban foglaltak szerint írásban tájékoztatni kell magyar, angol, német vagy orosz nyelven a (4a) bekezdés szerint kiszabott bírságról, illetve a (8) bekezdés szerint kijelölt várakozási helyről valamint annak megközelítési útvonaláról, továbbá a bírságolási eljárás lefolytatására vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről.

A jármű visszatartásából eredő kárért az eljáró hatóság felelősséggel nem tartozik.”

Az egyes közúti közlekedési szabályokra vonatkozó rendelkezések megsértésével kapcsolatos bírságolással összefüggő hatósági feladatokról, a bírságok kivetésének részletes szabályairól és a bírságok felhasználásának rendjéről szóló 42/2011. (VIII. 11.) NFM rendelet (a továbbiakban: NFM rendelet) pontosítja a helyszínen kiszabott bírság megfizetésének módját, Az NFM rendelet 7. § (2)-(3) bekezdései szerint:

„A kiszabott bírságot vagy a fennálló bírságtartozást a helyszínen - amennyiben annak átvételéhez az eljáró hatóság részéről a feltételek fennállnak - készpénzben vagy bankkártyával is meg lehet fizetni.

Ha a helyszínen a bírságnak készpénzben vagy - amennyiben a technikai feltételek adottak - bankkártyával történő megfizetésére nem került sor, a hatóság eljáró tagja a tájékoztató másodlati példányát a fizetési számlára történő készpénzbefizetésre szolgáló készpénzátutalási megbízással (a továbbiakban: csekkszelvény) együtt a szabályszegőnek átadja. Az átadott csekkszelvény tartalmazza az ügyazonosítót, a számlatulajdonos nevét, megnevezését, nemzetközi fizetési számlaszámát (IBAN), a nemzetközi banki azonosító (BIC) kódját és a kiszabott bírság összegét.”

A Kkt. rendelkezései alapján megállapítható, hogy megfelelő jogalappal alkalmazták a panaszossal szemben az ún. visszatartásos ellenőrzést, mivel a panaszos iratai alapján csupán svájci lakóhellyel rendelkezett, így a visszatartás alkalmazhatósága alóli kivétel nem vonatkozhatott a panaszosra. Megállapítható továbbá, hogy a Kkt. rendelkezései alapján csupán a gépjármű és annak iratainak visszatartására van lehetőség, addig a későbbi időpontig, amíg az intézkedés alá vont a közigazgatási bírságot meg nem fizeti.

Az NFM rendelet értelmében, abban az esetben, ha nincs mód a készpénzes vagy bankkártyás fizetésre csekkszelvényes fizetési módot kell alkalmazni. A konkrét panaszügyben megállapítható, hogy az intézkedést fogantató rendőrök, nem alkalmazták a helyszínen csekkszelvényt, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy készpénzben illetve bankkártyával nincs mód kiegyenlíteni a bírság összegét. A rendőri jelentésekből megállapítható, hogy a rendőrök a helyszínen történő azonnali készpénzfizetéshez ragaszkodtak,² ugyanakkor az NFM rendelet

² B. Á. r. főtörm. jelentése: A panaszos „tájékoztatva lett, hogy gyorsajtást követett el, mely alapján közigazgatási eljárást kezdeményeztünk, valamint 60.000, azaz hatvanezer forintos bírságot szabunk ki, melyet a helyszínen kellett volna megfizetnie a visszatartásos ellenőrzés keretében.”... „Kérdésekre fenti személy elmondta részünkre, hogy nem rendelkezik sem forinttal, sem euróval a közigazgatási eljárásban kiszabott összeg kiegyenlítésére. Tájékoztattuk, hogy ebben az esetben bankjegykiadó automatából tud felvenni készpénzt bankkártya segítségével...” Ld.: jelen állásfoglalás II. rész 2) pont

vonatkozó szakasza kimondja, hogy amennyiben a kézpénzes vagy bankkártyás fizetésre nem kerül sor az intézkedő rendőrnek csekkszelvényt kell átadnia az intézkedés alá vont személynek. Mindezek alapján megállapítható, hogy az intézkedést fogatosító rendőr helytelenül járt el, amikor nem bocsátott ki csekkszelvényt a helyszínen.

A Testület megjegyzi továbbá, hogy azon tény, hogy a panaszos nem rögtön fizetett és eltávozott az intézkedés helyszínéről helytelenül értékelte úgy, hogy a panaszos „az intézkedés alól kivonta magát” – ld. előállításról szóló jelentés (jelen állásfoglalás II. rész 10. pont) – mivel a visszatartásos ellenőrzés során csupán a gépjárműnek és a gépjármű okmányainak a visszatartására van lehetőség. A visszatartásos ellenőrzés lényege is abban áll, hogy az intézkedés alá vont addig a későbbi időpontig nem kapja vissza gépjárművét és a gépjármű okmányait, amíg meg nem fizeti a bírságot, de ettől még eltávozhat a helyszínről. Azt tehát, hogy a panaszos kb. 2 és fél órával a vele szemben fogatosított intézkedést követően még nem fizetett és a helyszínről eltávozott nem lehet „szökésként” értékelni. Ugyanakkor a rendőrség terhére értékelendő azon tény, hogy nem adtak át csekkszelvényt az intézkedés fogatosításakor, mielőtt a panaszos eltávozott az intézkedés helyszínéről.

b) A Testület vizsgálta továbbá a személyazonosító okmányok elvételét, illetve azok vissza nem adását.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja szerint *„a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”*

Az intézkedő rendőr, a fenti rendelkezéseknek megfelelően tehát megfelelő joggal kérte el a panaszos személyazonosító okmányait.

Jelen állásfoglalás III. rész 3) a) pontjában a Testület megállapította, hogy az ún. visszatartásos ellenőrzés során a rendőr nem tarthatja vissza az intézkedés alá vont személy személyazonosító okmányait.

A személyazonosító igazolvány rendőröknél maradását illetően a rendőrség úgy nyilatkozott, hogy azt hátrahagyta a panaszos. N. G. r. alez., alosztályvezető jelentése szerint – ld. jelen állásfoglalás II. rész 1) pont – a személyi okmányokat a rendőr a panaszos priorálása céljából kérték el, mivel a személyazonosító okmány visszatartására nem volt jogalapjuk, azonban mivel a panaszos nem tért vissza az intézkedés helyszínére az ellenőrzés befejezéséig a rendőr a nála maradt okmánnyal bevonult a K-i RK-ra. A panaszos panaszbeadványában úgy nyilatkozott, hogy a rendőr magánál tartotta a személyazonosító okmányát.

A Testület álláspontja szerint a fenti történeti tényállításokból egybehangzóan kiolvasható, hogy az intézkedő rendőr nem tett aktív magatartást annak érdekében, hogy a személyazonosság megállapítását követően a személyazonosító okmányt visszaadja a panaszosnak.

Az Rtv. 15. § szabályozza az arányosság követelményét, aminek a rendőri intézkedések során elvi éllal kell érvényesülnie. Az Rtv. 15. § szerint *„a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell*

választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 2. pont szerint *„e törvény alkalmazása során: személyes adat: az érintettel kapcsolatba hozható adat - különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret -, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.”*

Az Infotv. 3. § 10. pont szerint *„e törvény alkalmazása során: adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérynymat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése;*

A konkrét ügyben megállapítható, hogy az okmány tárolása a rajta lévő személyes adatok miatt adatkezelésnek minősíthető.³

Az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdése szerint *„személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie. Csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. A személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető.”*

Adatkezelési szempontból megállapítható továbbá a fenti rendelkezésekből, hogy adatkezelési tevékenység csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig folytatható

Az arányosság követelményének megfelelően a rendőrnek a panaszos okmányait a szükséges legrövidebb ideig kell magánál tartania, tehát addig, amíg meg nem állapítja a panaszos személyazonosságát. Ennélfogva a Testület nem fogadja el a rendőrség azon érvelését, miszerint az okmány a rendőrnél maradt, mivel a személyazonosság megállapítását követően a rendőrnek vissza kell azt adnia. A rendőrségi iratok nem számolnak be arról, hogy az intézkedő rendőrök megkísérelték volna visszaadni az okmányt. Önmagában az, hogy a panaszos nem kérte vissza az okmányt a Testület álláspontja szerint nem értékelhető a panaszos terhére, illetve a panaszos hozzájárulásának, mivel a rendőrségi intézkedés során a rendőr és az intézkedés alá vont személy, a rendőr közhatalmi jogosítványai folytán nem állnak egymással mellérendelt jogviszonyban, az intézkedés menetét egyértelműen a rendőr irányítja, tehát a rendőrnek kell magától visszaadnia az okmányt nem a panaszosnak visszakérnie azt. A rendőrség az okmány tárolásával, a panaszos személyes adataival történő adatkezelési tevékenységet folytatott, azonban ezt az adatkezelési tevékenységet a cél

³ Az adatvédelmi biztos 619/H/2005 állásfoglalásából megállapítható, hogy a személyazonosító okmányok fénymásolatának tárolása adatkezelési tevékenységnek minősül. Ld.: Az Adatvédelmi biztos beszámolója I. kötet 2005. Adatvédelmi Biztos Irodája Budapest, 2006 426-431. o. Amennyiben tehát a fénymásolat tárolása adatkezelésnek minősül, úgy - argumentum a minori ad maius – az eredeti okmány tárolása is mindenféleképp adatkezelésnek minősül.

megvalósulásához - személyazonosság megállapítása - szükségesnél hosszabb ideig folytatta azzal, hogy nem fejtett ki az okmány visszaadására irányuló magatartást a személyazonosság megállapítását követően és az okmány ennél fogva az intézkedő rendőrnél maradt.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a visszatartásos ellenőrzés végrehajtása során, amikor a rendőr nem adta oda a panaszos részére a csekkszelvényt. Sérült továbbá a panaszos személyes adatok védelméhez való joga, amiért személyazonosító okmányát az intézkedő rendőr nem szolgáltatta vissza a személyazonosság megállapítását követően.

3) A testület vizsgálta a panaszossal szemben foganatosított igazoltatás és ruházatátvizsgálás jogalapját.

A panaszos panaszbeadványában úgy nyilatkozott, hogy amikor gyalogosan ment vissza a rendőrkapitányság irányába megállt mellette egy rendőrautó. Kérdésükre a panaszos előadta, hogy a rendőrökhez megy éppen. Néhány perc elteltével odaérkezett egy másik rendőrautó, azzal a rendőrrel, aki korábban is intézkedés alá vonta, akinél okmánya volt. Kérte a panaszost, hogy adjon személyazonosító okmányt, a panaszos erre azt válaszolta, hogy nem tud adni, mivel az nála van. Ekkor kijelentette, hogy megbilincseli a panaszost. A panaszos erre azt mondta, hogy akkor minek kértezték, hogy együttműködik-e. Nem kapott erre választ, az egyik rendőr felszólította a panaszost, hogy rakja ki, ami nála van

A konkrét intézkedést foganatosító rendőrök jelentéseikben úgy számolnak be, hogy észleltek egy gyanúsán viselkedő, gyalogosan közlekedő személyt, akit ellenőrzés alá vontak személyazonosságának megállapítása, valamint Magyarországon való jogszerű tartózkodásának megállapítása céljából. A panaszossal szemben előzetes közlés után ruházat átvizsgálást majd bilincset alkalmaztak az esetleges ellenszegülés megakadályozása miatt.⁴

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja alapján „a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

Az Rtv. 29. § (6) bekezdése szerint „a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.”

A Testület álláspontja szerint a rendőrség és a panaszos beszámolója alapján az intézkedő rendőrök megfelelő jogalappal hajtották végre az igazoltatást, amelynek a rendőrségi beszámolók szerint közrend-közbiztonsági illetve tartózkodás jogszerűségének megállapítása volt a célja. A ruházatátvizsgálást szintén megfelelő jogalappal hajtotta végre a rendőrség, mivel az Rtv. rendelkezései alapján személyazonosság megállapítása érdekében is helye lehet a ruházatátvizsgálásnak.

⁴ Ld.: jelen állásfoglalás II. rész 6-7) pontok

A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben fogatosított igazoltatás és ruházatátvizsgálás nem sértette a panaszos személyes adatok védelméhez, emberi méltóságához és tisztességes eljáráshoz való jogát.

4) A panaszossal szemben fogatosított bilincselés vizsgálata során a Testület az alábbi megállapításokra jutott.

a) A bilincselés jogalapja a rendőrségi iratok és jelentések alapján egyrészt az Rtv. 48. § b) pontja volt, amely szerint *„a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy támadásának megakadályozására.”*

A támadás megakadályozásával kapcsolatban a Testület megjegyzi, hogy sem a panaszos által előadott tényállás, sem a rendőrségi iratok, az intézkedő rendőrök jelentései semmilyen olyan körülményről, agresszív magatartásról nem számolnak be, ami reális alapot adhatott volna arra, hogy a panaszos bármiféle támadó magatartást folytatott volna, és a panaszossal szemben ezért az Rtv. 48. § b) pontja szerinti bilincselést fogatosítsák. A Testület, a fentiek alapján nem látja megalapozottnak az Rtv. 48. § b) pontja szerint történő bilincselést jelen ügyben.

b) A panaszossal szemben fogatosított bilincselés jogalapja a rendőrségi iratok és jelentések alapján másrészt az Rtv. 48. § c) pontja volt, amely szerint *„a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy szökésének megakadályozására.”*

A panaszos panaszbeadványában úgy nyilatkozott, hogy amikor gyalogosan ment vissza a rendőrkapitányság irányába megállt mellette egy rendőrautó. Kérdésükre a panaszos előadta, hogy a rendőrökhöz megy éppen. Néhány perc elteltével odaérkezett egy másik rendőrautó, azzal a rendőrrel, aki korábban is intézkedés alá vonta, akinél okmánya volt. Kérte a panaszost, hogy adjon személyazonosító okmányt, a panaszos erre azt válaszolta, hogy nem tud adni, mivel az nála van. Ekkor kijelentette, hogy megbilincseli a panaszost.

Az ügyben keletkezett rendőrségi iratok szerint a panaszos *„az általa elkövetett szabálysértés tényét elismerte, annak történeti tényállását megértette és tudomásul vette.”*⁵ Miután ismerőse elvitte a közlekedésrendészeti intézkedés helyszínéről a panaszost V.-re, nem tért vissza addig, amíg a rendőrök ellenőrzést végeztek a helyszínen. Az egyik rendőr, felhívta telefonon azt a személyt, aki elvitte a panaszost, mivel személyesen ismerte ezt a személyt. A személy, aki elvitte a helyszínről a panaszost, úgy nyilatkozott, hogy a panaszos kijelentette neki, hogy nem hajlandó fizetni és egy másik személygépkocsiba átülve távozott. Ezt követően a panaszossal szembeni közlekedésrendészeti intézkedést követően kb. 2,5 órával a panaszos gyalogosan haladt K. településen, amikor intézkedés alá vonták. Az intézkedő rendőr jelentésében úgy nyilatkozott, hogy sejtette, azt hogy ez az a személy, akit korábban intézkedés alá vontak és elment a helyszínről. A panaszostól elkérték személyi okmányait, azonban ezeket nem tudta átnyújtani. Az intézkedő rendőrök a helyszínre hívták azokat a rendőröket, akik korábban intézkedtek a panaszossal szemben. Mikor odaértek, bebizonyosodott, hogy az intézkedés alá vont személy az, akinek a személyazonosító okmánya a rendőröknél van. Az előállításról szóló jelentésben a fogatosító rendőr úgy

⁵ Ld. B. Á. r. főtröm. jelentése, jelen állásfoglalás II. rész 2) pont

nyilatkozott, hogy az Rtv. 48. § c) pontja szerinti bilincselést az alapozta meg, hogy egyszer kivonta magát az intézkedés alól, így tartani lehetett a szökésétől.

A panaszos panaszbeadványából és a rendőrségi iratokból egybehangzóan megállapítható, hogy a panaszos az eredeti közlekedésrendészeti intézkedés során együttműködő magatartást folytatott. A rendőrségi iratok nem számolnak be olyan jellegű magatartásról, ami arra utalt volna, hogy a panaszos akadályozza az eljárást. A panaszos távozása is az intézkedés helyszínéről rendezett nyugodt körülmények között, a rendőrök beleegyezése, sőt a kézpénzfizetés miatt lényegében a rendőrök nyomására folyt – ami már önmagában jogellenes, hiszen csekket kellett volna adniuk -, nem egy hirtelen szökésszerű magatartással félbeszakítva az esetleges közlekedésrendészeti intézkedést. Jelen állásfoglalás II. rész 2) a) pontjában a Testület megállapította, hogy önmagában az, hogy fizetés nélkül eltávozott a panaszos nem értékelhető „szökésnek”, mivel a visszatartásos ellenőrzés során nem szükséges rögtön megfizetni a bírságot és ez az intézkedés nem az intézkedés alá vont személy visszatartásáról szól.

A rendőri jelentések utaltak arra, hogy az a személy, aki a panaszost elszállította a helyszínről, úgy nyilatkozott a rendőrök részére, hogy a panaszos olyan kijelentést tett, hogy nem kíván fizetni. A Testület megjegyzi ezzel a nyilatkozattal kapcsolatban, hogy a Gy-M-S MRFK rendőreinek jelentése – jelen állásfoglalás II. rész 2)-3) pontok - másképp számolnak be a nyilatkozat megtételének módjáról, mint a K-i RK rendőreinek jelentései. Előbbi nyilatkozatok arról számolnak be, hogy a panaszost elszállító személyt később a panaszossal szembeni intézkedés helyén szintén intézkedés alá vonták és ekkor tette meg ezt a nyilatkozatot. A K-i RK rendőrei, pedig arról számoltak be, hogy egy, a panaszost elszállító személyt ismerő rendőr telefonos megkeresésére tette meg a panaszost elszállító személy a nyilatkozatát. A jelentések nem utalnak arra, hogy két forrásból párhuzamosan értesültek volna erről, tehát a részleges ellentmondást nem oldották fel.

Amikor 2,5 órával később igazoltatták a panaszost szintén nem számolnak be a rendőri jelentések olyan magatartásról, amely arra utalt volna, hogy a panaszos nem volt együttműködő, nem vetné alá magát az intézkedésnek, távolodni, szökni próbálna az intézkedést foganatosító rendőrtől. B. G. r. tzls., aki a bilincselést foganatosította, jelentésében úgy számolt be, hogy „*a személlyel szemben előzetes közlés után ruházat átvizsgálást majd bilincset alkalmaztam az esetleges ellenszegülés megakadályozása miatt.*”⁶ Megállapítható, tehát, hogy az intézkedő rendőr, konkrét ellenszegülés vagy szökési kísérlet hiányában mintegy megelőzőképp egy esetleges ellenszegülés elkerülése végett alkalmazott bilincset.

A Testület ezzel kapcsolatban figyelembe vette egyrészt a már idézett Rtv. 15. § szerinti arányosság elvét, amely szerint „*több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.*”

Másrészt a Testület figyelembe vette Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdését, amely alapján „*az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.*”

⁶ B. G. r. tzls jelentése ld.: jelen állásfoglalás II. rész 6) pont

A rendőr által alkalmazható kényszerítő eszközök közül a testi kényszer a legenyhébb, amelyet a bilincselés követ.⁷ Megállapítható tehát, hogy az intézkedő rendőr nem is a legenyhébb kényszerítő eszközt alkalmazta, hanem rögtön sorban az utána következőt, ezzel megsértve nem csak az Rtv. arányossági elvét, hanem a Szolgálati Szabályzat fokozatossági elvét is, miközben a panaszos magatartása nem volt olyan, ami egyáltalán kényszerítő eszköz alkalmazását indokolta volna.

A Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőrnek jobban figyelembe kellett volna vennie az általa közvetlenül észlelt tényállási elemeket – a panaszos magatartása az intézkedés során – mint a közvetett, szubjektív elemet – a panaszost elszállító személy beszámolója – mely alapján mintegy prejudikálva nem együttműködő, „szökni próbáló” személyként kezelte a panaszost az intézkedő rendőr.

A Testület, a fentiek alapján nem látja megalapozottnak az Rtv. 48. § c) pontja szerint történő bilincselést jelen ügyben.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben fogatosított bilincselés sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát.

5) A Testület vizsgálta, hogy megfelelő jogalap birtokában állították-e elő a panaszost a rendőrök.

Az előállítás jogalapja a rendőrségi iratok és jelentések alapján az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja volt, amely szerint „*a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.*”

A panaszos és az intézkedő rendőrök jelentései egybehangzóak abban a tekintetben, hogy még az igazoltatás helyszínén megjelent az a rendőr, aki a korábbi közlekedésrendészeti intézkedést fogatosította és magánál tartotta a panaszos okmányát.

A Szolgálati Szabályzat 28. § (5) bekezdés szerint „*az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene bűncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor.*”

Megállapítható tehát, hogy, miután az a rendőr a helyszínre érkezett, akinél a panaszos okmánya volt főszabály szerint nem lett volna helye Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja szerinti előállításnak, azonban, mivel kényszerítő eszközt, bilincselést alkalmaztak vele szemben az intézkedő rendőrök nem állhattak el az előállítástól.

A Testület jelen állásfoglalás III. rész 4) pontjában megállapította, hogy a bilincselés jogszerűtlen volt, ezáltal arra a következtetésre jutott, hogy egy jogszerűtlen intézkedés – a bilincselés – alapozta meg végső soron az előállítást, és mivel az előállítást megalapozó intézkedés nem volt jogszerű, ezért az arra logikailag közvetlenül épülő, abból következő intézkedés eleve nem lehet jogszerű.

⁷ Ld.: Szolgálati Szabályzat 40-41. §

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben fogatosított előállítás sértette a panaszos személyi szabadságát.

IV.

A rendőrség megfelelő jogalappal kezdeményezett közlekedésrendészeti intézkedést a panaszossal szemben. A Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a visszatartásos ellenőrzés végrehajtása során, amikor a rendőr nem adta oda a panaszos részére a csekkszelvényt. Sérült továbbá a panaszos személyes adatok védelméhez való joga, amiért személyazonosító okmányát az intézkedő rendőr nem szolgáltatta vissza a személyazonosság megállapítását követően. A panaszossal szemben fogatosított igazoltatás és ruházátátvizsgálás nem sértette a panaszos személyes adatok védelméhez, emberi méltóságához és tisztességes eljáráshoz való jogát. A Testület szerint a panaszossal szemben fogatosított bilincselés sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát. A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben fogatosított előállítás sértette a panaszos személyi szabadságát.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület az Rtv. 93. §-ának (6) bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2015. július 30.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉTEL